

3R ESO · TDE · UNITAT 5

Treball, diners i preus

Mercat de treball, nòmina, bretxa salarial, mitjans de pagament, interés i inflació

5

PER A COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Calcular la taxa d'atur i explicar qui està ocupat, aturat o inactiu.

Preparar un currículum, afrontar una entrevista i conéixer els teus drets com a persona treballadora.

Interpretar dades oficials sobre la desigualtat entre dones i homes en el treball.

Comparar els mitjans de pagament, distingir monedes socials i criptomonedes i reconéixer-ne els riscos.

Explicar què és la inflació i calcular si el teu sou guanya o perd poder adquisitiu.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És març en **3r B** de l'IES Ribera Norte. Inés Varela els demana dos dades oficials i una notícia sobre el problema que han triat per al servei del barri. Lucía proposa buscar primer quantes persones estan sense treball, i Salma pregunta qui ha elaborat eixa xifra i com es calcula. Dani porta una notícia on tot és «el major augment de la història» i Hugo la llig amb una cella alçada. Martina vol saber a quina edat podrà guanyar el seu primer sou. Iker proposa preguntar a algú que haja viscut molt de canvi de preus, i Remedios Castro, presidenta de l'associació de veïns, accepta que l'entrevisten. Quan acabes la unitat sabràs llegir xifres d'ocupació i de preus sense deixar-te enganyar.

❓ **Si treballares este estiu, què t'agradaria que aparegués en la teua primera nòmina? Què creus que és el «sou brut»?**

❓ **Què passaria si una persona estudia i, a més, busca ocupació? I si algú que cuida la seua família també busca treball? Qui creus que compta com a persona «a l'atur»?**

❓ **Un entrepà costava 3 € i ara costa 3,30 €. Quant ha pujat, en euros i en percentatge? Escriu el càlcul.**

MAPA DE LA UNITAT

El que anem a vore

- **5.1** El mercat de treball
- **5.2** Buscar treball i conéixer els teus drets
- **5.3** Desigualtat de gènere en el treball
- **5.4** Els diners i els mitjans de pagament
- **5.5** Tipus d'interés i inflació

Qui és qui en el mercat de treball

👥

Població activa

Treballa o busca ocupació.

💼

Ocupada

Té una feina.

🔎

Aturada

Sense feina, l'ha buscat i pot començar prompte.

🏠

Inactiva

Ni treballa ni busca ocupació.

CLAU

Taxa d'atur = aturades ÷ població **activa** × 100.

5.1 · CAS · CAS FICTICI

L'atur de Valdelana

GRUP	ACTIVA	ATURADA/AT	TAXA D'ATUR
Dones	10.000	1.200	12 %
Homes	15.000	1.200	8 %
Total	25.000	2.400	9,6 %

CLAU

El total (9,6 %) no és la mitjana de 12 % i 8 %: els grups no pesen igual.

Una nòmina per dins

CONCEPTE	CÀLCUL	IMPORT
Salari brut	segons contracte	1.200 €
Seguretat Social	6,5 % de 1.200 €	−78 €
IRPF	8 % de 1.200 €	−96 €
Salari net	1.200 − 78 − 96	1.026 €

CLAU

Els percentatges són hipòtesis didàctiques, no els tipus oficials. L'art. 6.1 de l'Estatut prohibix treballar als menors de 16 anys.

5.3 · DESIGUALTAT DE GÈNERE

La bretxa salarial

Guany mitjà anual per persona treballadora a la Comunitat Valenciana (2024, imports arredonits).

Font: INE, Enquesta Anual d'Estructura Salarial 2024.

CLAU

Elles van guanyar el **82,5 %** del que van guanyar ells: uns 5.148 € menys a l'any. És una mitjana, no prova per si sola que a igual treball es pague menys.

Tres funcions dels diners

Mitjà de pagament

Compres i vens amb ell.

Unitat de compte

Posa preu a les coses.

Reserva de valor

Guarda valor per a més endavant.

CLAU

Efectiu, targeta, transferència o Bizum: cada forma de pagar té avantatges i paranys.

Tres mites sobre les criptomonedes

1

«Són diners»

No són moneda de curs legal.

→

2

«Estalvi sense risc»

El seu valor puja i baixa amb força.

→

3

«Es multiplica per deu»

Pregunta qui ho assegura i què perds si ix mal.

CLAU

Si baixa de 100 € a 50 €, ha de pujar un **100 %** per a tornar a 100 €.

El entrepà que puja

CONCEPTE	ABANS	DESPRÉS	VARIACIÓ
Preu del entrepà	3 €	3,30 €	+10 %
Sou mensual	1.000 €	1.040 €	+4 %
Entrepans que es poden comprar	333	315	−5,5 %

CLAU

Cobres més euros, però compres menys: és la **il·lusió monetària**.

Tipus d'interés enfront de inflació

Tipus d'interés

- El preu dels diners
- 1.000 € al 3 % = 30 € a l'any
- Si puja, els crèdits són més cars

VS

Inflació

- Pujada general de preus
- Es mesura amb l'IPC
- Si els preus pugen més que el teu sou, perds poder adquisitiu

CLAU

Amb un 2 % d'interés i un 3 % d'inflació, el teu estalvi perd aproximadament un 1 %.

🙋 PREGUNTA PARA LA CLASE

Els preus pugen un 10 % i el teu sou un 4 %. Què passa amb el teu poder adquisitiu?

A Puja, perquè cobres més euros

B Baixa, aproximadament un 5,5 %

C Es queda igual

✔️ 1,04 : 1,10 − 1 ≈ −5,45 %: compres menys encara que cobres més.

REPÀS

Idees clau

- **El mercat de treball.** Població activa, ocupada, aturada i inactiva, taxa d'atur i taxa d'activitat, valdelana: atur de dones i homes, causes de l'atur i tipus de contracte.
- **Buscar treball i drets.** Currículum i entrevista, contracte, salari i nòmina, edat mínima de 16 anys, nòmina: brut i net.
- **Desigualtat de gènere.** Bretxa salarial, sostre de cristall, dada de la comunitat valenciana.
- **Diners i mitjans de pagament.** Funcions del diner, efectiu, targeta, transferència i bizum, monedes socials i criptomonedes, mites i estafes.
- **Tipus d'interés i inflació.** Tipus d'interés: preu dels diners, ipc i poder adquisitiu, estalvi i inflació, deflació i política monetària.

PER A ACABAR

Per a pensar

1 Escriu una frase per a cada apartat del teu currículum, encara que encara no tingues experiència de treball.

2 Si t'oferixen «multiplicar els teus diners per deu», quines tres preguntes faries abans de pagar res?

3 Busca una dada oficial sobre l'ocupació o els preus del teu entorn: qui la publica i de quina data és?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has aprés.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratuïts a **josesande.com**